

Cristian Constantin

**IMPACTUL CARANTINEI DUNĂRENE ASUPRA
COMERȚULUI INTERNAȚIONAL CU CEREALE DIN
REGIUNEA DUNĂRII DE JOS (1829-1853)***

**The Impact of the Danube Quarantine on the International Trade
with Grains in the Lower Danube Region (1829-1853)**

Cristian CONSTANTIN

Abstract: *During the 18th and 19th centuries, a large part of the world grain trade was controlled by certain intermediate ports, where it was stored for lengthy periods and sold when market conditions seemed favourable. This procedure was called deposit trade, and it occupied most of the commerce of large ports such as Hamburg and Amsterdam in Northern Europe, Marseille, Genoa, Leghorn and Trieste in the Mediterranean. By the early 1830s, Danubian grain entered this commercial pattern, following the provisions of the Russian–Turkish Peace of Adrianople (1829). It granted the two Romanian Principalities of Wallachia and Moldavia full freedom to pursue commerce and to navigate on the Danube, turning the ports of Brăila and Galați into important suppliers of grain on the European markets. In the following two decades, Danubian grain supplied the Mediterranean deposit ports, before a decisive shift took place following the repeal of the Corn Laws in Britain, when most of the Danubian wheat and maize was carried directly to the British archipelago. The original writings of several foreign travellers who visited the Romanian Principalities provided us with important information about the Danubian quarantine established at the mouth of the Danube (or in Dobruđja) in the 19th century. The works of the foreign travellers included in the series of foreign travellers about the Romanian Principalities in the 19th century, managed to portray the manner in which the quarantine was organized and how disinfection measures were applied to both people and goods.*

Keywords: Brăila, Galați, ports, quarantine, foreign travellers, grains.

Descrisă adeseori de scrierile călătorilor străini în jurnalele proprii și gazetele apusene, regiunea gurilor de vărsare a Dunării în Marea Neagră a cunoscut apogeul interesului pe agenda zilnică a guvernelor occidentale după anul 1829. Liberalizarea comerțului și navigației prin gurile Dunării, în urma Tratatului de la Adrianopol (1829), a accelerat procesul de rusificare a comerțului în bazinul Mării Negre. În acest context, Rusia tindea să devină o amenințare pentru Europa Centrală și pentru piețele alimentare din Europa de Apus, preocupate de procesul de industrializare. „Marile speranțe” alimentare ale puterilor europene se puneau în forța de compensare a celor două Principate Române față de monopolul rusesc. Lumea care urmează să fie descrisă pare desprinsă din

*Această lucrare a beneficiat de suport financiar prin proiectul „Exelență interdisciplinară în cercetarea științifică doctorală din România-EXCELLENȚIA” cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contract nr. POSDRU/187/1.5/S/155425.

"The Impact of the Danube Quarantine on the
International Trade with Grains in the Lower Danube
Region (1829-1853)", *Astra Salvensis*, III (2016), no. 6, p. 21-

31

romanele lui Charles Dickens, plină de măsuri represive și de indivizi oportuniști dornici de acumularea rapidă a unui capital substanțial. În cele ce urmează o să descriem una din acțiunile întreprinse de autoritățile de la Sankt-Petersburg pentru a favoriza comerțul cu cereale din porturile hinterlandului nord pontic, în special Odessa, în detrimentul schelelor Țării Românești și Moldovei (Brăila și Galați).

Serviciul de carantină din cele două Principate Române a fost instituit prin prevederile Tratatului de la Adrianopol și statutul său a fost organizat prin adoptarea Regulamentelor Organice. În ambele state s-a înființat câte un comitet sanitar care avea obligația să supravegheze asupra sănătății publice și întreținerii carantinelor. Aparent o invenție menită să aducă protecție împotriva diverselor epidemii care ucideau în epocă mai mult ca oricare război, carantina s-a dovedit o armă în mână noii puteri protectoare care vedea dincolo de propria armată de ocupație și alte metode de constrângere a Principatelor Danubiene. Conducerea era alcătuită dintr-un comitet director și unul medical. Rusia numea inspectorul general pentru cele două Principate și alături de ministrul Treburile din Lăuntru (Interne), șeful poliției și medicul șef formau comitetul director al carantinelor. Granița pe Dunăre a Principatelor, de la Vârciorova și până la Prut, a fost supravegheată de un întreg sistem defensiv și totodată represiv. Cordonul sanitar era format din soldații aflați în serviciul Principatelor, special constituit pentru „serviciul carantinelor, al vămilor și al ordinii interioare”.¹ Serviciul carantinei a fost cel care se întreținea din taxele percepute pentru acest serviciu pe malul stâng al Dunării, dar și din controlul vaselor și insulelor și încasarea drepturilor de vamă și veniturile care proveneau din pescuit.² În scopurile amintite mai sus, armata deținea birourile carantinelor, vămilor și toate punctele considerate importante pentru supravegherea și menținerea unei stări de ordine și securitate după bunul plac al puterii protectoare.³

Cel mai întins sistem de carantină a fost instituit în Țara Românească, unde au fost organizate trei carantine de clasa întâi: la Giurgiu, Călărași și Brăila, cinci de clasa a doua (Severin, Calafat, Turnu, Zimnicea și Oltenița) și trei de clasa a treia (Izvoarele, Bechet și Gura Ialomiței).

¹ J. A. Vaillant, *La Roumanie ou Histoire, Langue, Littérature, Orthographe, Statistique des peuples de la langues d' ore, ardialiens, vallaques et moldaves, résumé sour le nom de Romains*, volum III, Paris, 1844, p. 76.

² *Ibidem*, vezi și Constantin Ardeleanu, *Gurile Dunării-o problemă europeană. Comerț și navigație la Dunărea de jos în surse contemporane (1829-1853)*, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2012, pp. 71-72.

³ „Libertatea comerțului în Regulamentul Organic din Moldova”, în *British and Foreign State Papers*, 1843-1844, pp. 709-722.

Cristian Constantin

Moldova dispunea de un singur punct de carantină de clasa întâi, la Galați. Clasificarea era realizată pe baza traficului comercial și uman de pe cele două maluri ale Dunării.⁴ Pentru străinii care au trecut prin Principate înainte de izbucnirea Războiului Crimeii, pichetele carantinelor arătau cât de rudimentare și totodată cât de eficiente au fost măsurile „protectoare” ale Rusiei: „De-a lungul râului, pe jumătate inundate, vedem căsuțe din scânduri sau din trunchiuri de copaci ridicate pe piloni la doi metri deasupra solului. În jurul acestora se află o galerie protejată, împotriva ploii și a soarelui, de un acoperiș. În acest soi de balcon, o santinelă, îmbrăcată în cămașă albă vara sau de pânză groasă iarna, veghează neîncetat asupra râului”⁵.

În Țara Românească un pichet de carantină era repartizat spre pază la 120 de familii, care aveau obligația să întrețină pichetul respectiv cu patru oameni înarmați și doi luntrași. Pichetele aveau rolul de a veghea la paza malului românesc al Dunării între două sectoare ale carantinei. Paza pichetelor era destinată sătenilor contribuabili care aveau vârsta cuprinsă între 20 și 50 de ani, aflându-se subordonați unui caporal și unui soldat. Frontiera Valahiei era apărată de 35.040 de familii, dintre care 1.720 de persoane se aflau în serviciu permanent, la care se adaugă cei 584 de caporali și soldați. Totalul grănicerilor permanenți a fost în Țara Românească de 2.336 la un total de 217 pichete.⁶ Paza frontierei din Moldova a fost distribuită celor 15 pichete, care aveau fiecare câte doi călăreți și doi infanteriști. De unde rezultă un efectiv de 60 de persoane care se aflau permanent în serviciu. Carantina din cele două Principate Române număra la începutul Războiului Crimeii un efectiv de pază de 2.396 de oameni gata să intervină pentru a stopa infiltrarea în Principate a vreunui „virus” periculos nu atât pentru populație, cât mai ales pentru Rusia țaristă.⁷

⁴ Vezi pe larg Georgeta Penelea, „Organizarea carantinelor în epoca regulamentară”, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. *Seria Historia*, tom XIV, 1969, pp. 29-41; Eadem, „Organizarea vamală a Țării Românești în epoca regulamentară”, în *Studii. Revistă de istorie*, tom XXI, număr 3, 1968, pp. 481-497; C. Ardeleanu, *Gurile Dunării-o problemă europeană*, pp. 71-72; Idem, *International Trade and Diplomacy at the Lower Danube: The Sulina Question and the Economic Premises of the Crimean War (1829-1853)*, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2014., pp. 67-69. Gabriel Barbu, „Note despre organizarea carantinelor în Țările Române”, în *Din istoria luptei antiepidemice în România. Studii și note*, editor G. Brătescu, București, Editura Medicală, 1972, p. 223; Gheorghe Brătescu, Paul Cernovodeanu, *Biciul holerei pe pământul românesc. O calamitate a vremurilor moderne*, București, Editura Academiei Române, 2004, p. 18, Daniel Panzac, *La peste dans l'Empire Ottoman, 1700-1850*, Leuven, Editura Peeters, 1985, pp. 459-460.

⁵ Thibault Lefebvre, *Études diplomatique et économiques sur la Valachie, Paris*, 1858, p. 177.

⁶ J. A. Vaillant, *La Roumanie ou Histoire*, p. 77.

⁷ Adolphe Laurent Joanne, *Voyage en Orient*, volum I, Bruxelles, 1850, p. 118; vezi și C. Ardeleanu, *Gurile Dunării-o problemă europeană*, p. 72.

"The Impact of the Danube Quarantine on the
International Trade with Grains in the Lower Danube
Region (1829-1853)", *Astra Salvensis*, III (2016), no. 6, p. 21-
31

Carantina de la Brăila dispunea în anul 1831 de 58 de persoane ale miliției, dintre care 8 erau călăreți, și o cazarmă pentru 5 ofițeri, 70 de soldați și un grajd pentru 16 cai. La acestea se adaugă locuința șefului companiei.⁸ De la Brăila și până unde se varsă Siretul în Dunăre se aflau 3 avanposturi cu câte 5 paznici tereștri și 2 călăreți. Distanța dintre pichete era de 3 ceasuri (ore). Ceea ce însumează 15 paznici tereștrii, 6 călăreți, 3 cazarme și un „lăcaș pentru un ofițer unde se varsă Siretul în Dunăre”.⁹ Carantina din orașul Brăila avea 26 de civnovici, care primeau împreună lunar pentru salarii și cheltuieli 3.550 de lei. De unde rezultă o cheltuială anuală de 42.600 de lei. Pentru cumpărarea de afumători și lemne pentru încălzirea odăilor se acordau 400 de lei lunar. Pentru hrana a patru cai distribuți în mod egal directorului și doctorului carantinei au fost alocați 60 de lei lunar. Poștalionul, o singură persoană, care era însărcinat cu îngrijirea carelor primea 40 de lei lunar, iar cei doi tulumbagii primeau fiecare câte 50 de lei în fiecare lună.¹⁰

În perimetrul carantinei se desfășurau aproape toate operațiunile importante și de lungă durată din port, depozitarea și taxarea vamală a produselor de către contracciul vămilor.¹¹ În acest mod s-a legalizat privarea de libertate (între 4 zile și 2 săptămâni) și violarea intimității în numele sănătății publice și cu girul protector al Rusiei.¹² Fiecare oficiu de carantină avea obligația de a înregistra într-o condică pasagerii care intrau sau ieșeau din Principat. Extrase ale registrului au fost trimise lunar Comitetului Carantinelor. Călătorul, la intrarea în Principate, avea obligația să prezinte autorităților pașaportul sau alte documente de călătorie, supușii occidentali puteau să utilizeze pașapoartele eliberate de consulatele lor.¹³ În acest mod era controlată demografia Principatelor și în funcție de banii și documentele pe care le aveau asupra lor erau încadrați în peregrini și „*posibili atentatori la ordinea impusă de puterea protectoare*” (s.n.).

Metoda utilizată pentru completarea condicii era ce a interogatoriului. Civnovnicul carantinei nota datele în funcție de rubricile registrului său. Acestea se refereau la numele călătorului, locul de proveniență,

⁸ *Analele Parlamentare ale României*, tom I, „partea I a Țării Românești”, 1831, 1890, p. 288.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 296.

¹¹ Ștefan Petrescu, „Migrație și carantine în porturile dunărene: controlul documentelor de călătorie în epoca Regulamentelor Organice”, în *Studii și materiale de istorie modernă*, tom XXV, 2012, pp. 101-102.

¹² *Ibidem*, p. 103.

¹³ *Ibidem*, p. 104.

Cristian Constantin

destinația, pașaportul cărei țări îi aparține, neamul și meseria. La acestea se adaugă datele considerate de directorul carantinei ca fiind importante pentru ulterioare informări ale autorităților central.¹⁴ Porturile dunărene deveniseră puncte importante pentru intrarea străinilor în Principate, cam singurele care contau în lipsa unei infrastructuri terestre solide, iar mișcarea populației putea fi observată din aceleași surse ale carantinei de care nu scăpa nimeni, indiferent de rang sau avere. Spre exemplu, în carantinele din porturile Dunării românești erau mai mulți pasageri ca în lazaretul de la Marsilia.¹⁵

Charles Joseph Edmond de Bois-Le-Comte a fost un important diplomat francez care a relatat, pe parcursul anilor 1833-1834, pentru Ministerul Afacerilor Străine de la Paris situația din cele două Principate.¹⁶ Bois le Comte nota în raportul său pentru Ministerul de Externe francez, din 1833, următorul aspect: „*Guvernul muntean a organizat în toate porturile acestea carantine formând 11 puncte de 1.122 infanteriști și 344 de călăreți. Moldova n-are decât carantina de la Galați. În 1833, a primit până la 4.000 de călători; cea de la Giurgiu a primit 2.108 și cea de la Brăila 1.900. Excelența Voastră își va da mai bine seama de activitatea acestor pasageri amintindu-și că lazaretul din Marsilia n-a primit în 1832 decât 3.982 de călători*”.¹⁷ Consulul englez la București, Blutte considera că măsurile luate de autoritățile române după izbucnirea epidemiei de ciumă la Silistra au fost foarte drastice și că în spatele lor nu se ascund de fapt chestiuni sanitare, ci rațiuni economice. În acea perioadă în porturile Galați și Brăila carantina pentru navele venite din Turcia a fost extinsă la 40 de zile în loc de 14 zile cât se efectuau în porturile rusești, Ismail și Reni. Favorizarea fiind făcută de către ruși portului Odesa, în dauna celor două porți ale Principatelor Danubiene, Brăila și Galați.¹⁸ Peregrinii erau obligați la intrarea în carantină să declare toate bunurile aflate asupra lor, în caz contrar pedeapsa era dublarea numărului de zile pe care le petrecea în condițiile neplăcute ale izolării din carantină.¹⁹

¹⁴ Vezi detalii despre procedură în *Ibidem*, pp. 105-106.

¹⁵ *Călători străini despre țările române în secolul al XIX-lea*, serie nouă, volum III, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 152.

¹⁶ Vezi o biografie detaliată a lui Joseph Edmond de Bois-Le-Comte în *Ibidem*, pp. 95-96.

¹⁷ *Ibidem*, p. 152.

¹⁸ Raportul lui Blutte din 13 mai 1832 către centrala engleză; P.R.O., F.O., dosar 97/403, f. 309-310, *apud* Paul Cernovodeanu, *Relații comerciale româno-engleze în contextul politicii orientale a Marii Britanii (1803-1878)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986, p. 60.

¹⁹ În acest fel se exercita puterea Rusiei în numele sănătății publice și Principatele Danubiene erau scutite de molime. Cu toate că a fost o măsură cu iz politic, studiile pe această temă au demonstrat și efectul sanitar al unei chestiuni care pentru

"The Impact of the Danube Quarantine on the
International Trade with Grains in the Lower Danube
Region (1829-1853)", *Astra Salvensis*, III (2016), no. 6, p. 21-
31

Un caz interesant a avut loc în 1832 la Brăila. Constantin Epites, doctorul carantinei locale, a raportat Comitetului Carantinei că trei frați greci (*ot Kefalonia*) aveau asupra lor bani nedeclarați. După procedura vremii directorul carantinei trebuia să preia banii de la cei aflați în carantină și să-i treacă prin procedura de decontaminare. Cum afumăturile au fost ocupate cu mărfurile și hainele lor, pasagerii au fost nevoiți să aștepte trei zile până când s-au schimbat de haine și le-au predat împreună cu lucrurile la afumătoare. Medicul a descoperit în încăperea grecilor, după sobă, între mai multe bucăți de săpun, o sumă mare de bani. Grecii au spus că doctorul „*s-au pus la ceartă cu mine, precum cei mai mulți chefaloniți*” și „*m-au necinstit cu limba lor fără de hotar*”. Comitetul Carantinelor a sancționat conducerea carantinei pentru că nu a respectat regulamentul, întârziind aplicarea măsurilor carantinești. Chefaloniții, deși „*au fost îndemnați de necunoștința datoriilor lor către carantină*”, pentru a lor „*netrebnică faptă, cât și spre pilda altora*”, au fost osândiți a face termenul de carantină îndoit, iar ocârmuitorul județului trebuia să cerceteze dacă banii erau ai lor sau fuseseră furați.²⁰ Atât pentru contemporani, fie români sau occidentali, carantina era o certitudine că rușii controlează toate aspectele cotidiene ale localnicilor și a celor aflați în tranzit.²¹

O problemă esențială a ridicat-o în epocă și apartenența la altă confesiune decât cea oficială, ortodoxă. Persoanele aflate în tranzit și care aveau alte confesiuni nu au fost mereu primite cu încredere și ospitalitate de către autorități. La carantina din Brăila s-a produs în anul 1838 un eveniment demn de evocat. În lazaretul carantinei au intrat doi tineri veniți din Tulcea, care s-au declarat ruși. La expertiza medicală „*pă pielea goală [...] s-au găsit scoșiți pe amândoi*”.²² Direcția Carantinei a cerut lămuriri Comitetului de la București. Aceștia din urmă au primit punctul de vedere al Departamentului Treburilor din Lăuntru. În rezoluția ministerului se spune „*dacă acei doi pasageri ruși de la carantina Brăila sunt*

călătorii occidentali părea o exercitare a forței Rusiei asupra unei piețe economice și a unei artere navigabile din ce în ce mai importante pentru Europa.

²⁰ Episod relatat de Ștefan Petrescu în Ștefan Petrescu, „Migrație și carantine în porturile dunărene”, p. 103; Date sumare despre conflictele dintre autoritățile române, care serveau drept paravan celor de ocupație rusești și grecii ionieni care acostau la Brăila apar și în Paul Cernovodeanu, *Relații comerciale româno-engleze*, p. 61.

²¹ Mihai Popoviciu, Mariana Popoviciu, „Considerații privind reorganizarea carantinei Brăilei după 1831”, în *Din istoria luptei antiepidemice*, pp. 301-307.

²² Scoșiții erau o sectă din Rusia în care bărbații erau eunuci; Serviciul Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare SANIC), *Fond Comitetul Carantinelor*, dosar 801/1838, f. 80, Carantina Brăila către Comitetul Carantinelor (22 iulie 1838), *apud* Ștefan Petrescu, „Migrație și carantine în porturile dunărene”, p. 109.

Cristian Constantin

împuțerniciți cu trebuincioase acturi și vrednică chezășie pentru pașnica lor petrecere, apoi împrăjurarea numai a religiilor nu poate opri a lor intrare în prințipat".²³

J. A. Vaillant, dincolo de aluziile la rolul politic pe care l-a jucat existența carantinei dunărene și controlul exercitat de către Rusia asupra acestui perimetru, evidențiază eficiența pe care serviciul de carantină l-a avut împotriva ciumei din anul 1838: „atunci când, de partea cealaltă a fluviului, la Rusciuk de exemplu, unde mă așlam, mureau câte 90-100 de persoane pe zi” în spațiul românesc situația nu era nici pe departe primejdiosă.²⁴ Impunerea carantinei constituia și un impediment pentru exportul de cereale otomane din Dobrogea. Lipsa infrastructurii din porturile Măcin, Isaccea, Tulcea și Constanța a impus transportarea cerealelor către Brăila și Galați și implicarea cercurilor occidentale pentru a atrage mărfurile turcești (din Dobrogea) și rusești (din Basarabia) către porturile din Principate și a reduce rigorile carantinei.²⁵ Contemporanii considerau că „regulile dure de carantină care au fost impuse fac imposibil ca produsele provinciilor turcești să găsească un deuseu în această direcție, ceea ce împinge aceste produse, cu o cheltuială nejustificată, către Varna sau alte porturi ale Mării Negre”.²⁶ Perioada de carantină a variat în funcție de situația sanitară din Imperiul Otoman: 4, 8, 16, 24 de zile. S-au făcut și excepții la intervenția consulilor, având la bază buna stare de sănătate care exista la Constantinopol, iar domnitorul a putut reduce perioada de decontaminare.

Regulamentele Organice au prevăzut pe larg măsurile care trebuiau luate la sosirea pasagerilor și a mărfurilor în lazaretul unei carantine. Peregrinii erau duși într-o afumătoare unde se dezbrăcau de toate hainele care le aparțineau și se îmbrăcau și încălțau în halatul și papucii pe care îi primeau de personalul carantinei. După aceea erau conduși la camerele în care urmau să efectueze perioada de carantină. Hainele proprii le primeau a doua zi, iar acest aspect a rămas în memoria unor călători în modul

²³ *Ibidem*, f. 85 (7 august 1838).

²⁴ J. A. Vaillant, *La Roumanie ou Histoire*, p. 47.

²⁵ „Turkey and Russia-the Danube and Dardanelles”, în *British Quarterly Review*, volum XVIII, august-noiembrie 1853, p. 248 și Henry Stephens, „The Danube”, în *Notes and Queries*, seria a II-a, număr 16, ianuarie-iunie 1856, p. 310, *apud* C. Ardeleanu, *Gurile Dunării-o problemă europeană*, p. 73 și *Idem*, *International Trade and Diplomacy at the Lower Danube*, p. 70; Mihaela Mehedinți, Cecilia-Alina Sava, „Vinegar, Fumigation ad Arson: Plague and the Romania Area (18th-19th Centuries)”, în *Medicine, Hygiene and Society from the Fifteenth to the Twentieth Centuries*, editori Constantin Bărbulescu și Alin Ciupală, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011, pp. 273-275.

²⁶ Laurence Oliphant, *The Russian Shores of the Black Sea in the Autumn of 1852 with a Voyage the Volga, and a Tour through the Country of the Don Cossacks*, Edinburgh și Londra, 1853, p. 348. Vezi și „Exports of Grains from the Danube”, în *The Farmer's Magazine*, volum XI, ianuarie-iunie 1845, p. 349, „Russia and the Danube”, în *New Monthly Magazine and Humourist*, tom XCI, 1851, pp. 362-370.

"The Impact of the Danube Quarantine on the International Trade with Grains in the Lower Danube Region (1829-1853)", *Astra Salvensis*, III (2016), no. 6, p. 21-

31

următor: „abia a doua zi de dimineată ne-am primit toate lucrurile înapoi și am predat la dezinfecție tot ceea ce mai purtam și aveam cu noi. Între prima și a doua afumare a lucrurilor, se veghează cu mare strictețe, ca nu cumva să îmbraci vreo haină afumată până când nu au fost puse cu totul deoparte obiectele care mai urmează să fie afumate. Odată terminată această ceremonie, în timpul căreia trebuie să te dezbraci aproape în întregime în prezența unui supraveghetor, poți, în fine, avea contact neîngrădit cu toți cei cu care ai venit în același timp, în timp ce rămâi despărțit atât de cei veniți devreme, cât și de cei sosiți mai târziu sau măcar putându-te întreține cu ei doar în prezența unui supraveghetor”.²⁷ Călătorul Jean Henry Abdolomyne Ubicini a trebuit să prezinte oficialităților carantinei din Giurgiu „o listă amănunțită a rufelor, hainelor și a cărților” sale. A „fost silit” să precizeze „câte parale” are și „câte perechi de ciorapi, pantaloni, cămăși”.²⁸

Principalul port românesc la Dunăre după 1829 a fost Galați unde acostau și vapoarele societății austriece DDSG și călătorii efectuau carantina. Cheiul folosit se afla la marginea orașului și era separat de drum „printr-un gard dublu de lemn, înalt până la nivelul pieptului”,²⁹ oferindu-le localnicilor un spectacol cotidian. Diplomatul prusian Karl Otto Ludwig von Arnim afirma că lungimea cheiului la care acostau navele avea aproximativ 400 de pași și o lățime de 100 de pași, iar perimetrul era delimitat pe ambele laturi de palisade care mergeau până la Dunăre. Tot acesta afirma că odată „ajuns aici, urci puțin și ajungi într-un loc unde nu se află altceva, pe cele două laturi ale sale, decât grajduri construite din lemn. Îndată ce închiși ușa acestora, nu mai pătrunde lumina zilei, și ca mobilier nu zărești nimic altceva decât un prici de lemn. Aceste două rânduri de grajduri sunt unite în partea lor de pe uscat de asemenea prin palisade. Tot aici se află poarta păzită neconținut de o santinelă. Ea este închisă în timpul nopții. Dincolo de poartă, în imediata apropiere a intrării, locuiește boierul cărnia îi este încredințată conducerea carantinei. În întreg stabilimentul, nu se află decât o singură clădire mai bună decât cele amintite mai înainte. Este vorba de o casă zidită din piatră. Aceasta are fațada de 6 ferestre și tot atâtea în partea din spate, 4 uși, câte 3 pe fiecare din părțile laterale. Fiecare ușă duce la un antreu, din care alte 2 uși te conduc una de-a dreptul la camera principală, iar cealaltă la o cămăruță aflată alături, anume în așa fel încât întreaga casa poate găzdui patru grupuri diferite de călători, fiecare având o cameră de

²⁷ Karl Otto Ludwig von Arnim, *Flüchtige Bemerkungen eines flüchtigen Reisendem*, volum III, Berlin, 1838, pp. 104-105.

²⁸ Emil Gheorghiu, „Fumigația, ca mijloc de dezinfecție în carantinele din Țara Românească”, în *Din istorie luptei anti-epidemice*, p. 311; Gheorghe Năstase, Cristina Ionescu, Rodica Anghel, *Câteva informații despre carantina de la Galați*, în *Ibidem*, pp. 309-310.

²⁹ Julia Pardoe, *The City of the Sultan: and Domestic Manners of Turks in 1836*, volum III, Londra, 1838, p. 415.

Cristian Constantin

zi, o bucătărie și un antren. Dar și în această clădire nu exista alt mobilier în afară de priciurile amintite”.³⁰

Conform Regulamentului Organic din Moldova: „Inse spre a nu se împedica negoțul, trecerea călătorilor și între malul din a dreapta Dunării, precum și a corăbiilor ce vin din Marea Neagră, această comunicație va fi slobodă numai pe la trei locuri, anume pe moșia Țiglina unde se află așezată carantina, între aceasta și orașul Galați, o barieră de exportatie, iar mai gios de Galați, la intrare în acest oraș, se va așeza bariera importatiei, pentru lucrurile ce nu sînt supuse carantinei. Art. 202”.³¹

Paza pe uscat se realiza de câte 15 pichete cu câte doi strejeri tereștrii și doi călăreți aflați sub ascultarea unor căpitani. Paza pe linia Dunării a fost încredințată căpitanului schelei Galați, care avea în subordinea sa 40 de jandarmi, 20 de „vozari” cu două caiace de două vâsle.³² Mai jos de Galați se înființa o barieră pentru vasele care soseau de la locurile învecinate cu provizi de mâncare și alte lucruri care nu erau supuse carantinei și se curățau doar cu apă, iar personalul vaselor și călătorii nu coborau la această barieră.³³ Personalul carantinei din Galați a fost format în anul 1831 dintr-un director, cu un venit lunar de 500 de lei, un vice-director, 300 de lei lunar, un doctor care dispunea și de o farmacie, renumerat cu 500 de lei lunar, o moașă, 150 de lei lunar, 2 scriitori, câte 100 de lei lunar fiecare, 3 comisionari, câte 200 de lei lunar fiecare, 6 slujitori, fiecare primea câte 60 de lei lunar. La aceștia se adăugau: 8 slujbași la magazii, renumerați fiecare cu câte 50 de lei, 2 tulumbagii, câte 50 de lei lunar fiecare, un comisar la bariera de export, retribuit lunar cu 200 de lei, un scriitor la bariera de export, 75 de lei lunar, 4 supraveghetori la primirea mărfurilor destinate exportului, 125 de lei lunar fiecare. La bariera de export de lângă liman se găseau: un comisar, plătit cu 200 de lei lunar, un scriitor, 75 de lei lunar, un supraveghetor la târguieli, 125 de lei lunar, 2 supraveghetori la barieră, fiecare primea câte 60 de lei lunar, un căpitan, 200 de lei lunar, 20 de „vosari” (vâslași), fiecare plătit cu 65 de lei lunar.³⁴

Nerespectarea prevederilor carantinei putea duce la judecarea și condamnarea supușilor străini de către consuliile statelor de a căror protecție beneficiau, iar a localnicilor de către autoritățile române. Pedepsele pentru neglijență în serviciu priveau destituirea persoanei, iar pentru faptele de o gravitate mai mare se ajungea până la pedeapsa capitală. Pentru cei aflați în carantină care încălcau regulile impuse se

³⁰ K. O. L. von Arnim, *Flüchtige Bemerkungen eines flüchtigen Reisendem*, pp. 99-100.

³¹ *Analele Parlamentare ale României*, tom I, „partea a II-a Obșteasca Extraordinară Adunare de revizuirea Regulamentului Organic al Moldovei”, 1831, București, 1893, p. 164.

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*, p. 165.

³⁴ *Ibidem*, p. 171.

"The Impact of the Danube Quarantine on the
International Trade with Grains in the Lower Danube
Region (1829-1853)", *Astra Salvensis*, III (2016), no. 6, p. 21-
31

mărea numărul de zile petrecute în lazaret.³⁵ Acțiunea Rusiei țariste s-a dovedit benefică sistemului sanitar din cele două Principate Române, dar a avut un impact crescut asupra popularizării vieții cotidiene și a mediului comercial din porturile Dunării de Jos. Războiul Crimeii (1853-1856) avea să schimbe total realitățile de la gurile Dunării și să marcheze libertatea totală oferită negustorilor străini pentru accesul la cerealele hinterlandului danubian.

³⁵ *Ibidem*, pp. 169-170; C. Ardeleanu, *Gurile Dunării-o problemă europeană*, p. 73.

Cristian Constantin

ANEXĂ:

Exportul total de grâu al Rusiei în comparație cu cel
din porturile Brăila și Galați (în tone și %):³⁶

Anii	Rusia Europeană	Marea Neagră și Marea Azov	Porturile Brăila și Galați	Procent din total al Mării Negre și Azov
1831-1835	9.712	7.542	-----	77,65
1836-1840	19.029	17.953	3.379	94,34
1841-1845	19.617	18.596	49.271	94,79
1846-1850	32.015	28.814	5.118	90,00
1851-1853	43.640	38.407	6.025	88,00

³⁶ Tabelul a fost realizat pe baza lucrărilor: Mose Lofley Harvey, *The Development of Russian Commerce on the Black Sea and Its Significance*, teză de doctorat, Universitatea din California, Berkeley, 1938, p. 105; Paul Cernovodeanu, B. Marinescu, I. Gavrilă, „Comerțul britanic prin Galați și Brăila între 1837-1852”, în *Revista Istorică*, tom XXXI, număr 1, 1978, pp. 635-639; Paul Cernovodeanu, B. Marinescu, „British trade in the Danubian Ports of Galatz and Braila between 1837 and 1853”, în *Journal of European Economic History*, tom VIII, număr 3, 1979, pp. 716-717 [date recalulate de noi din quarteri imperiali în chintale].